

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦА**

**Завдання до самостійної роботи
з навчальної дисципліни
"СТАТИСТИКА ДЛЯ МЕНЕДЖЕРІВ"
для студентів спеціальності
8.03050601 "Прикладна статистика"
денної форми навчання**

Харків. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015

Затверджено на засіданні кафедри статистики та економічного прогнозування.

Протокол № 6 від 17.12.2014 р.

Укладач Гриневич Л. В.

З-13 Завдання до самостійної роботи з навчальної дисципліни "Статистика для менеджерів" для студентів спеціальності 8.03050601 "Прикладна статистика" денної форми навчання / уклад. Л. В. Гриневич. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 36 с. (Укр. мов.)

Подано тематику завдань для самостійного вивчення навчальної дисципліни, які мають сформулювати й закріпити у студентів уміння та навички використання статистичних методів для опрацювання інформації про соціально-економічні явища та процеси.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03050601 "Прикладна статистика" денної форми навчання.

Вступ

Управління є найважливішим із соціальних інститутів, на які спирається раціонально організоване суспільство. Управління застосовується на різних рівнях діяльності людей, усякий раз з певними цілями. Статистика для менеджерів покликана на основі отриманих результатів статистичного дослідження регулювати соціально-економічні процеси в державі. Особливого значення набуває розроблення нового інструментарію здатного врахувати специфічні особливості розвитку економіки України, для здійснення комплексного статистичного аналізу національної економіки відповідно до вимог вітчизняного ринку та потреб глобальної економіки.

У зв'язку з цим статистичні дослідження, спрямовані на аналіз стану і перспектив зростання та оцінювання національного господарства України в цілому, є дуже актуальними і можуть бути використані як приватними інвесторами, так і державою у процесі ухвалення стратегічно важливих рішень.

Отже, роль статистики зараз збільшується, що пов'язано зі зростанням темпів економічних перетворень у країні, ускладненням завдань, що вирішуються, та зростанням суспільно-політичної активності.

Метою навчальної дисципліни "Статистика для менеджерів" є здобуття майбутніми фахівцями знань та вмінь ухвалювати зважені управлінські рішення, виходячи з об'єктивних даних статистичної інформації, яка відображає умови функціонування підприємств сфери послуг.

Для досягнення мети поставлені такі **основні завдання**, як:

узагальнення та систематизація теоретико-методичних основ комплексного статистичного дослідження масових економічних явищ і процесів, що відбуваються на різних рівнях національної економіки та їх вплив на фінансово-господарський стан суб'єктів діяльності;

вивчення підходів до збирання, оброблення та узагальнення статистичних даних із метою здійснення поточного й перспективного аналізу розвитку соціально-економічних явищ та процесів в умовах ринку і визначення сили їх впливу на розвиток суб'єктів господарської діяльності;

обґрунтування методик оцінювання економічної та соціальної ситуації в державі й розроблення на основі досягнутих результатів дослідження даних для створення прогнозних статистичних моделей;

ухвалення на основі результатів дослідження зважених управлінських рішень, спрямованих на підтримання позитивної динаміки розвитку фінансово-господарської діяльності підприємств та організацій.

Студенти, що беруть участь у семінарських заняттях і вирішенні практичних завдань із даної дисципліни, мають:

знати:

методики статистичного дослідження підприємств та організацій, що надають послуги;

умови використання структурно-динамічного аналізу в дослідженні суб'єктів господарської діяльності;

алгоритм виконання розрахунку й застосування показників динаміки для оцінювання тенденції результативності роботи господарських суб'єктів;

передумови використання та економічний зміст індексного методу аналізу під час застосування його в дослідження суб'єктів господарювання;

методи прогнозування фінансово-господарської діяльності за умов обмеженості інформації;

уміти:

збирати, опрацьовувати та систематизувати наявну статистичну інформацію, використовуючи наукові методи її первинного оцінювання;

аналізувати ринкову інформацію всіх видів, виконувати розрахунки й оформлювати результати;

уміти застосовувати оптимальну систему показників для вирішення господарських ситуацій різних рівнів;

визначати фактори, які впливають на показник, і встановлювати залежність зміни показника від рівня зміни фактора;

відбирати головні та другорядні фактори впливу на визначений процес;

застосовувати комплексний статистичний аналіз соціально-економічних явищ і процесів.

У результаті вивчення дисципліни студенту необхідно набути таких компетентностей (табл.).

**Компетентності,
що набувають студенти у процесі вивчення навчальної дисципліни
"Статистика для менеджерів", згідно з національною рамкою
кваліфікацій**

№ п/п	Зміст компетентності	Теми дисципліни, що формують компетентність
1	2	3
1	Здатність формувати цілі та завдання для статистичного дослідження підприємств та організацій, що надають послуги	1. Теоретико-методичні основи статистики для менеджерів
Знання	Знання теоретико-методичних основ та категорійного апарату статистики для менеджерів	
Вміння	Здатність збирати, опрацьовувати та систематизувати наявну статистичну інформацію, використовуючи наукові методи її первинної оцінки	
Комунікація	Навички командної роботи та ухвалення колективного рішення; розвиток креативного мислення у процесі вирішення поставлених завдань; навички в толерантному ставленні до іншої думки під час вирішення завдання; здатність до критики та самокритики	
Автономність і відповідальність	Виділяти серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити; здатність до розвитку креативного мислення під час вирішення поставлених завдань; прагнення до безперервного особистісного та професійного вдосконалення	
2	Здатність здійснювати дослідження стану та перспектив розвитку науки й інновацій у державі	
Знання	Знання показників, що відображають стан наукової діяльності в державі; знання показників, що відображають стан інноваційної діяльності в державі	
Уміння	Спроможність формувати та використовувати оптимальну систему показників для дослідження	

Продовження таблиці

1	2	3
	наукової й інноваційної діяльності; здатність формувати напрямки подальшого розвитку наукової та інноваційної діяльності	2. Соціально-економічне значення науки та інновацій у розвитку суспільства і завдання статистики науки
Комунікація	Розвиток креативного мислення при вирішенні поставлених завдань; навички у толерантному ставленні до іншої думки під час вирішення завдання; здатність до критики та самокритики	
Автономність і відповідальність	Спроможність виділяти серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити; здатність до розвитку креативного мислення у ході вирішення поставлених завдань; прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення	
3	Здатність до визначення потенційних можливостей фінансового ринку держави	
Знання	Знання фондових індексів, що відображають стан економіки; знання системи кількісного оцінювання страхової діяльності	3. Дослідження фондового ринку: статистичні підходи. 4. Напрями формування статистики страхової діяльності в Україні
Вміння	Здатність оцінювати стан економічного розвитку держави інструментами фондового ринку; здатність описувати перспективи розвитку страхової діяльності в державі на основі побудованої системи показників	
Комунікація	Розвиток креативного мислення у ході вирішення поставлених завдань; навички толерантного ставлення до іншої думки під час вирішення завдання; здатність до критики та самокритики	
Автономність і відповідальність	Спроможність виділяти серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити; здатність до розвитку креативного мислення у ході вирішення поставлених завдань; прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення	

1	2	3
4	Здатність досліджувати соціальну політику в державі розвитку системи житлово-комунального господарства та будівництва	5. Статистика ринку нерухомості
Знання	Знання системи оцінки землі та нерухомості; знання напрямів соціальної політики держави в сфері будівництва	
Уміння	Здатність оцінити нерухомість; здатність проводити аналіз ринку землі та нерухомості; здатність оцінювати стан та перспективи розвитку ринку землі та нерухомості	
Комунікація	Навички в командній роботі й ухваленні колективного рішення; навички управління командою для досягнення поставленої мети; навички в толерантному ставленні до іншої думки; здатність до критики та самокритики	
Автономність і відповідальність	Спроможність виділяти серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити; здатність до розвитку креативного мислення під час вирішення поставлених завдань; прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення	
5	Здатність досліджувати стан і перспективи розвитку туристичної галузі в державі	6. Основні завдання і визначення статистики туризму як джерела грошових надходжень до бюджету держави
Знання	Знання основних методів оцінювання рівня розвитку туристичної галузі в державі; знання міжнародних критеріїв оцінювання рівня готельного бізнесу	
Уміння	Здатність аналізувати поточний та перспективний стан туристичної галузі на основі побудованої системи показників	
Комунікація	Навички командної роботи та розробки колективного рішення; здатність до критики та самокритики	
Автономність і відповідальність	Здатність до самостійного пошуку необхідної інформації для побудови стратегії поведінки підприємства / організації в умовах невизначеності	

1	2	3
	зовнішнього середовища; прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення	

Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Теоретико-методичні основи статистики для менеджерів

Теоретичні питання

1. Які функції виконує статистика для менеджерів у сучасних умовах розвитку ринку?
2. Назвіть формування напрямів збирання та опрацювання інформації відповідно до вимог ринку.
3. Яка візуалізація отриманих результатів дослідження менеджером?
4. Які основні елементи статистичних графіків?
5. Які існують типи статистичних графіків за видом вирішуваних соціально-економічних завдань?
6. Як результати статистичного аналізу використовуються в роботі менеджера?
7. Яким чином можна підвищити платоспроможність підприємства?
8. Яким чином можна підвищити кредитоспроможність підприємства?
9. Як відіб'ється залучення короткострокового кредиту фінансовій стійкості підприємства?
10. Як відіб'ється залучення довгострокового кредиту на фінансової незалежності підприємства?
11. Яка роль статистичного аналізу в діяльності менеджера?

Практичні завдання

Завдання 1. Розподіліть приватні підприємства регіону за розміром товарообігу, якого вони здобули в серпні поточного року, на групи з однаковими інтервалами (табл. 1.1), опишіть кожну з них. У кожній групі підрахуйте кількість приватних підприємств, суму товарообігу, суму витрат обігу. Результати групування подайте в табличній формі. До якого виду

статистичних таблиць належить складена вами таблиця? Який вид групування вона містить?

Є такі основні економічні показники споживчих товариств за звітний період:

Таблиця 1.1

Вихідні дані

№ п/п	Товарообіг, млн грн	Витрати обігу, млн грн	Прибуток, млн грн
1	390	14	40
2	190	8	15
3	180	8	15
4	450	16	42
5	200	10	20
6	390	14	40
7	180	10	13
8	250	11	25
9	330	12	25
10	240	8	21
11	300	11	24
12	230	10	15
13	420	12	36
14	190	14	12
15	450	15	42
16	200	8	23
Усього	4 590	181	408

Завдання 2. Під час вибіркової перевірки торговельної мережі супермаркетів "Сігма" було встановлено, що тривалість однієї покупки в кондитерському відділі магазинів у середньому була такою (секунди):

77 70 82 81 81
 82 75 80 71 80
 81 89 75 67 78
 73 76 78 73 76
 82 69 61 66 84
 72 74 82 82 76

Зробіть висновки щодо результатів перевірки на основі здійсненого статистичного аналізу.

Завдання 3. За рік транспортним підприємством "Мотор" було перевезено такі вантажі (табл. 1.2):

Таблиця 1.2

Вихідні дані

Вид вантажу	Маса, тис. тонн	Відстань, км
Кам'яне вугілля	680	340
Хімічні добрива	1 020	300
Мінеральні добрива	510	250
Залізна руда	420	310
Марганцева руда	450	170

Експлуатаційна довжина шляху 350 км, вантажообіг за місяць максимального завантаження становить 80 тис. км. Обчисліть: середню відстань пробігу вантажів; густоту перевезень; коефіцієнт рівномірності перевезень у часі. Зробіть висновки.

Завдання 4. Дайте оцінку результативності роботи відділень банку щодо обслуговування клієнтів за допомогою дисперсійного аналізу за такими даними (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Вихідні дані

Відділення банку № 235	Відділення банку № 513
Оброблено заяв клієнтів за годину, шт.	Оброблено заяв клієнтів за годину, шт.
13	18
1	2
14	19
15	22
17	20
16	24
15	23
90	126

Завдання 5. На основі даних наведених у табл. 1.4 зробіть дисперсійний аналіз інвестиційних портфелів трьох підприємств.

Вихідні дані

Підприємства	Питома вага всіх високоризикових акцій підприємства, $p_i = \bar{X}$	Усього акцій підприємства
1	90	50
2	95	20
3	80	30

Завдання 6. Необхідно здійснити два SWOT-аналізи. Дайте коротку характеристику підприємства (компанії, організації), потім проведіть SWOT-аналіз і зробіть стратегічний висновок за його результатами.

1) SWOT-аналіз.

SWOT-аналіз готелю "Губернія".

Готель знаходиться в центрі міста А, на узбережжі річки. Даний готель почав свою роботу з жовтня 2009 року, назву готель дістав у зв'язку з його розташуванням у центральній історичній частині міста.

"Губернія Парк Готель" – це перший у місті готель, що пропонує гостям сервіс рівня "чотирьох зірок".

Готель, починаючи з 2009 року, вже здобув багато різних нагород на конкурсах у галузі готельного бізнесу. Готель надає постояльцям різноманітні послуги, деякі з яких включені до ціни проживання, деякі надаються за додаткову плату.

"Губернія Парк Готель" поєднує в собі багато параметрів, важливих для гарного відпочинку: це і велнес-центр, послуги якого допомагають відчувати бадьорість, омолодитися; Бізнес-центр, який надає послуги діловим гостям, ресторани Ресторан-Клуб "Губернія" і "Піроговъ" і люксові комфортабельні готельні номери.

2) SWOT-аналіз.

SWOT-аналіз торговельного підприємства, проведений на прикладі компанії "БТБ".

Іспанська мережа супермаркетів БТБ працює в багатьох країнах світу. Станом на 13 січня 2014 БТБ належать 1 495 гіпермаркетів і супермаркетів по всьому світу. БТБ – це один із найбільших ритейлерів у світі. БТБ –

основний структурний підрозділ сімейної мега-корпорації "Асоціація сім'ї Аль Пачино".

Торгівля ведеться під марками БТБ (гіпермаркети), "Будівельник" та "Садовод" (магазини будматеріалів і товарів для дому), "Уют" (товари для дому), "СПОРТ" (спорттовари), "АВТОРУХ" (автоаксе-суари), "КИДДИ" (одяг), "ЧАС" і "ХОМА" (супермаркети).

Фірма БТБ є українським відділенням міжнародної роздрібної мережі БТБ. У мережі БТБ представлений широкий асортимент непродовольчих і продовольчих товарів за низькими цінами, у тому числі і під власними торговельними марками.

Завдання 7. Між різними цілями наявна неоднозначна система взаємозв'язків. Деякі цілі можуть доповнювати одна одну, такий тип взаємозв'язків між двома цілями характеризується тим, що досягнення однієї мети сприяє досягненню іншої. Інші цілі можуть бути взаємозамінними (конфліктними). Досягнення однієї з конфліктних цілей перешкоджає досягненню іншої. Так, згідно кривої Філіпса, в умовах інфляції досягнення мети стабілізації рівня цін у короткостроковому періоді суперечить меті досягнення повної зайнятості, оскільки зниження темпів інфляції в короткостроковому періоді призведе до зростання рівня безробіття.

Запитання:

Що є головною метою макроекономічної політики?

Наведіть приклади цілей макроекономічної політики, що доповнюють одна одну.

Завдання 8. Позитивна наука визначається Д. Кейнсом, як "сукупність систематичних знань, що належать до того, що є"; нормативна або регулятивна наука – як "сукупність систематичних знань, які належать до того, що має бути, і тому має своїм предметом ідеальне як щось відмінне від дійсного"; "мистецтво – як система правил для досягнення даної мети".

На думку М. Фрідмана, нормативна економічна наука і мистецтво не можуть бути незалежними від позитивної економічної науки. Будь-який політичний висновок із необхідністю ґрунтується на передбаченні наслідків того чи іншого способу дій, передбаченні, яке має спиратися – явно чи неявно – на позитивну теорію".

Запитання:

Спираючись на знання мікроекономічного аналізу, наведіть приклади позитивного і нормативного підходів в економічній науці.

У чому виявляється взаємозв'язок позитивної та нормативної економічної науки?

Завдання 9. Наше головне питання: чи є ВВП адекватним вимірником рівня життя населення країни? Здебільшого статистика ВВП створює враження, що економічний стан поліпшується, у той час як більшість громадян на своєму повсякденному досвіді цього не відчуває.

Крім того, зосередженість на збільшення ВВП призводить до протиріччя. Політичні лідери бачать своє завдання у стимулюванні економічного зростання. Але одночасно з цим громадяни вимагають від них і боротьби із забрудненістю повітря, говорять про необхідність зниження рівня шуму і підвищення якості води. Тим часом заходи, спрямовані на ці цілі, можуть призвести до зменшення ВВП.

Запитання:

У чому недосконалість показника ВВП як вимірника рівня життя?

Чому ряд країн (наприклад, Австралія, Корея) ввели до своєї статистики показник "зелений ВВП"?

Завдання 10. Греція прагнула, щоб її сприймали як цивілізовану європейську країну. У кінці 90-х рр. ХХ ст. греки побачили для себе шанс: позбавитися від власної валюти і перейти на євро. Однак спочатку було необхідно почати відповідати певним вимогам на національному рівні, зокрема, необхідно було показати, що дефіцит бюджету у країні не перевищує 3 % від ВВП, а рівень інфляції зіставимо з показниками Німеччини. Для зменшення інфляції уряд заморозив ціни на електроенергію, воду та інші ресурси, що фінансуються урядом, а також скоротило податки на бензин, алкоголь і тютюн. Фахівці за статистикою робили такі підтасовування, як вилучення дорогих помідорів із індексу споживчих цін у день вимірювання рівня інфляції.

Запитання:

Чи могли вплинути дані маніпуляції зі статистикою на досягнення необхідних показників?

Чи можете Ви навести приклади подібних маніпуляцій зі статистикою в інших країнах?

Література: основна [1–3; 7]; додаткова [8; 9].

Тема 2. Соціально-економічне значення науки та інновацій у розвитку суспільства і завдання статистики науки

Теоретичні питання

1. Сателітні рахунки науки та інноваційної діяльності в Україні.
2. Система статистичних показників оцінювання науки та інновацій у Євростаті.
3. Напрями розвитку статистики науки у світі.
4. Удосконалення системи збирання інформації щодо науки та інновацій.
5. Укажіть відмінності, переваги і недоліки монотонного та інноваційного розвитку в різних галузях економіки, на різних етапах життєвого циклу товару.
6. Обґрунтуйте теорію "довгих хвиль" Кондратьєва в економіці та управлінні.
7. Доведіть актуальність активізації інноваційної діяльності.
8. Визначте роль новаторів і консерваторів у теорії Шумпетера.
9. Вивчіть причини кризового становища, що склалося в наукомісткому секторі економіки.
10. Дослідіть еволюція технологічних укладів.
 - 10.1. Тенденція зміни потенціалу країни відповідно до еволюції технологічних укладів.
 - 10.2. Поряд з технологічною революцією у промислово розвинених країнах, які тенденції спостерігаються в їх гуманітарному розвитку?
 - 10.3. Місце України в сучасній системі міжнародних економічних зв'язків.
 - 10.4. Основні джерела економічного розвитку країни.
 - 10.5. Переважаням якого джерела характеризується економіка країн технологічного ядра?
11. Знайдіть причину виникнення міжстадійних суперечностей у циклі "наука – виробництво".
12. Визначте завдання інноваційного менеджменту.
13. Визначте поняття "інноваційна культура".
14. Дослідіть важелі інноваційного зростання.
15. Перерахуйте і поясніть прикладами основні ознаки інновацій та типові зміни, що належать до інновацій (за Дж. Шумпетером), які є рушійною силою інноваційного процесу?

16. З'ясуйте сутність учення Й. Шумпетера про цикли ділової активності та творчу руйнуванні.

17. З'ясуйте роль інноваційного менеджменту в розвитку міжнародної мобільності.

Практичні завдання

Завдання 1. Побудуйте рівняння лінійної регресії, що відображає залежність між обсягом продажів нового виробу (у натуральних одиницях) і ціною за одиницю продукції за такими даними:

обсяг продажу, од. (Y): 520, 550, 600, 610, 620, 724, 680, 300, 962, 270.
ціна за од. (X): 13, 13, 15, 15, 16, 21, 21, 14, 40, 12.

Завдання 2. Науково-дослідний інститут протягом чотирьох років планував виконати п'ять прикладних тем. Із них успішно завершені у визначені терміни тільки 3, із них з фактичними витратами з теми "А" – 7 340 тис. грн, з теми "В" – 8 360 тис. грн і з теми "С" – 8 410 тис. грн. За двома іншими темами термін виконання було перенесено на більш пізній період часу. Обсяги ризикоінвестицій склали за перший рік чотирирічного періоду 10 620 тис. грн, у другий – 11 100 тис. грн, у третій – 11 320 тис. грн і четвертий – 11 510 тис. грн. Витрати перехідних (незавершених робіт) становили на початок аналізованого періоду часу в сумі 16 980 тис. грн, а на кінець – 13 012 тис. грн. Оцініть фактичну результативність науково-технічної діяльності науково-дослідного інституту.

Завдання 3. У разі венчурного інвестування у два інноваційних підприємства на вибір слід ураховувати, що перша інвестиція допускає втрату інвестором 1 млн грн із імовірністю 0,5; друга інвестиція – 2 млн грн із імовірністю 0,3. Яке рішення пов'язане з найменшим ризиком?

Завдання 4. Запропонуйте нововведення для поліпшення освітнього процесу у вищому навчальному закладі (наприклад комп'ютерна технологія, порядок складання розкладу занять, організація практичних занять, створення бази даних тощо). Обґрунтуйте доцільність здійснення нововведення. Обґрунтування наведіть у табл. 2.1.

Вихідні дані

Основні положення нововведення	Зміст
Назва нововведення	
Мета, яка має бути досягнута	
Короткий зміст пропозиції	
Споживач (для кого призначене)	
Суть новизни пропозиції	
Передбачуваний виконавець	
Порядок реалізації проекту	
Необхідні ресурси	

Завдання 5. Якої величини досягне борг, що дорівнює 6 000 грн, через чотири роки в разі збільшення за складною ставкою нарощення 18,5 % річних? Знайдіть значення дисконту.

Завдання 6. Якої величини досягне борг, що дорівнює 15 000 грн, через 2 роки в разі збільшення за складною ставкою 10 % річних та нарахування відсотків раз на рік та щоквартально? Визначте значення дисконту для обох випадків.

Завдання 7. Через 159 днів боржник сплатить 8,5 тис. грн. Кредит виданий під прості відсотки 19 % річних. Яка початкова сума боргу дисконт за умови, що тимчасова база дорівнює 360 днів?

Завдання 8. Через два роки інвестор отримає 1 440 млн грн. Визначити сучасну вартість цього платежу і дисконт за ставки дисконтування 20 % річних (за складною ставкою нарощення).

Завдання 9. Існує три альтернативних проекти. Дохід першого – 3 000 тис. грн, причому перша половина коштів надходить зараз, а друга – через рік. Дохід другого – 3 500 тис. грн, із яких 500 тис. грн надходить відразу, 1 500 тис. грн через рік і 1 500 тис. грн через два роки. Дохід третього проекту дорівнює 4 000 тис. грн, і вся ця сума буде отримана через три роки. Необхідно визначити, який із цих трьох проектів кращий за умовою ставки дисконту 10 %.

Завдання 10. Рада директорів інвестиційної компанії ухвалила рішення розглядати проекти зі ставкою дисконтування 10 – 14 %. Чи пройде проект, що вимагає інвестицій у розмірі 8 млн грн, розрахований на п'ять років і дає протягом цього терміну дохід у сумі 2,2 тис. грн?

Література: основна [1–3; 7]; додаткова [8; 9].

Тема 3. Дослідження фондового ринку: статистичні підходи

Теоретичні питання

1. Яка історія розвитку українського ринку цінних паперів?
2. Який розвиток ринку цінних паперів у 90-ті роки?
3. Які проблеми ринку цінних паперів і шляхів його вдосконалення?
4. У чому полягають обмеження фундаментального аналізу.
5. Якою мірою в інвестиційній діяльності можна опиратися на фундаментальні та технічні методи?
6. У чому полягають уроки серпневої кризи для біржового аналітика?
7. Який індикатор є пріоритетним?
8. У чому полягає принцип повторюваності?
9. У якому вигляді мають бути наведені вихідні дані для структурного аналізу?
10. Які властивості мають показники структурних зрушень?
11. У чому відмінність лінійних коефіцієнтів від квадратичних?
12. Чим відрізняють поняття "концентрація" і "централізація"?
13. У яких межах можуть набирати значення показники концентрації та централізації?
14. Як залежить лінія тренду від величини тимчасового інтервалу?
15. У чому полягає недолік логарифмічною шкали?
16. Як залежить вияв тенденції від масштабу під час використання діаграми хрестиків-нуликів?
17. Чи є принципові відмінності дуже маленьких свічок від доджів?

Практичні завдання

Завдання 1. Динаміка оборотів торгів за видами цінних паперів на УФБ характеризується такими даними (млрд грн) наведеними в табл. 3.1:

Таблиця 3.1

Вихідні дані

Вид цінних паперів	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Державні короткострокові облігації – облігації державного займу	200,2	200,8	227,2	381,2	473,6	679,1
Облігації суб'єктів держави	0,4	9,7	35,8	160,0	379,3	611,5
Корпоративні облігації	35,1	58,1	120,0	330,1	563,5	1161,0
Акції	472,0	707,5	1 144,5	2 144,7	2 779,6	3 279,7

За наведеними даними в табл. 3.1 для кожного виду цінних паперів розрахуйте:

1) ланцюгові абсолютні прирости і темпи зростання (за даними у вартісному виразі);

2) середньорічні абсолютні прирости і темпи зростання (за даними у вартісному виразі);

3) абсолютні прирости і темпи зростання питомих ваг;

4) середньорічні абсолютні прирости і темпи зростання питомих ваг.

Проаналізуйте отримані результати.

Завдання 2. Структура обороту торгів акціями на УФБ в 2009 – 2014 рр. характеризувалася такими даними (%):

Таблиця 3.2

Вихідні дані

Рік	Підприємство А	Підприємство Б	Підприємство В	Підприємство Г	Підприємство Д	Інші підприємства
2009	83,6	5,1	1,9	0,8	2,2	6,4
2010	76,6	8,3	3,7	2,2	2,0	7,2
2011	61,6	10,1	5,2	2,4	4,1	16,6
2012	59,4	9,6	7,5	3,2	4,4	15,9
2013	48,7	14,3	7,1	6,8	5,0	18,1
2014	38,1	21,6	7,6	12,6	7,0	13,1

За наведеними в табл. 3.2 даними розрахуйте:

1) лінійні коефіцієнти абсолютних структурних зрушень за кожен рік;

2) квадратичні коефіцієнти абсолютних структурних зрушень за кожен рік;

3) лінійні коефіцієнти абсолютних структурних зрушень за n періодів за 2009 – 2011 рр. і 2012 – 2014 рр. (двома способами).

Проаналізуйте отримані результати.

Завдання 3. Є такі дані про динаміку відсоткових ставок і величиною сукупного оподаткованого доходу (табл. 3.3):

Таблиця 3.3

Вихідні дані

Групи доходів, що відповідають податковій ставці	Базовий період			Звітний період		
	податкова ставка, %	стягнуто податків, грош. од.	передбачувана величина оподаткованого доходу, грош. од.	податкова ставка, %	стягнуто податків, грош. од.	передбачувана величина оподаткованого доходу, грош. од.
1	12	3,6	30	13	3,25	25
2	20	5,0	25	13	4,55	35
3	30	42,0	140	13	26,0	200
Разом	–	50,6	195	–	33,8	260

Визначте: 1) загальний індекс податкових надходжень до бюджету; 2) яку роль у зміні суми податку до бюджету зіграли зміни ставок податку та бази оподаткування; 3) абсолютна зміна податку до бюджету всього і за рахунок зміни ставок податку та бази оподаткування.

Завдання 4. У таблиці наведено такі основні показники грошового обігу України за базовий і звітний роки, млрд грн (табл. 3.4):

Таблиця 3.4

Вихідні дані

Показник	На початок	
	базового року	звітнього року
Готівка в обігу	187,8	266,6
Залишки коштів в національній валюті на розрахункових, поточних рахунках і депозитах	260,5	438,1
ВВП (у поточних цінах) за рік	4 545	5 996

Визначте за кожен рік: 1) грошові агрегати M0, M2; 2) кількість обігів грошової маси; 3) тривалість одного обігу грошової маси. Зробіть висновки.

Завдання 5. Існують такі дані по Україні, млрд грн (табл. 3.5):

Таблиця 3.5

Вихідні дані

Показник	Квартали			
	I	II	III	IV
1. Валовий внутрішній продукт (ВВП)	465	513	593	685
2. Грошова маса (M2)	220	242	258	295

Визначте за кожен квартал показники обіговість грошової маси з обслуговування ВВП: 1) кількість оборотів; 2) тривалість одного обороту.

Завдання 6. Існують такі дані про динаміку цін та витрати на споживання продуктів харчування на душу населення на рік (табл. 3.6):

Таблиця 3.6

Вихідні дані

Група товарів	Ціна за одиницю, грн		Витрати на споживання даного товару в середньому на одного члена сім'ї, грн	
	базовий період	звітний період	базовий період	звітний період
А	15	10	1 950	1 400
В	25	27	2 925	2 970
С	35	37	6 894	6 660
Д	17	14	1 428	1 400

Розрахуйте зведені індекси цін за формулами Пааше, Ласпейреса, Фішера; порівняйте значення знайдених індексів. Зробіть висновки.

Завдання 7. Є дані про динаміку показників економіки регіону (табл. 3.7):

Вихідні дані

Показники	Роки					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ВРП у фактично діючих цінах, млн грн	205,1	275,0	367,8	497,0	524,0	633,6
Індекс фізичного обсягу ВРП, у відсотках до попереднього року						

Визначте: 1) індекс-дефлятор за кожен рік; 2) середній за індекс-дефлятор; 3) як вплинуло на зміну за 2012 – 2013 рр. ВРП у фактично діючих цінах зміна цін і фізичного обсягу.

Завдання 8. Зміна ВВП характеризується такими даними (табл. 3.8):

Таблиця 3.8

Вихідні дані

Показники	Роки				
	2010	2011	2012	2013	2014
1. ВВП у поточних цінах, млн грн	10 830	13 342	16 754	21 000	23 520
2. Індекс-дефлятор ВВП, в % до попереднього року	115,5	113,7	118,6	118,2	107,7

Визначте: ВВП у ринкових цінах, млн грн; індекс фізичного обсягу ВВП.

Завдання 9. Існують дані про розвиток торгівлі та послуг населенню регіону (табл. 3.9).

Таблиця 3.9

Вихідні дані

Показники	Роки			
	2011	2012	2013	2014
1	2	3	4	5
Обіг роздрібною торгівлі (у фактично діючих цінах), млн грн	65,274	86,493	112,330	139,303

Закінчення табл. 3.9

1	2	3	4	5
Індекс фізичного обсягу обороту роздрібної торгівлі, у відсотках до попереднього року	88,8	107,3	110,9	109,2
Обсяг платних послуг населенню (у фактично діючих цінах)	22,835	30,903	42,331	57,255
Індекс фізичного обсягу платних послуг населенню, у відсотках до попереднього року	108,1	103,5	98,8	105,8

Визначте: індекси в роздрібній торгівлі за кожен рік і в цілому за період; індекс цін і тарифів на платні послуги населенню за кожен рік і в цілому за період.

Завдання 10. Існують дані про готівку зразка 1997 по банківській системі регіону на кінець року (табл. 3.10).

Таблиця 3.10

Вихідні дані

Види готівки	Базовий рік	Звітний рік
1. Монети	25	25
2. Купюри – всього	4 975	5 475
у тому числі банкноти номіналом		
5 грн	50	–
10 грн	85	55
50 грн	640	385
100 грн	2 400	1 454
200 грн	1 800	3 300
500 грн		281

Визначте видову структуру і покупорну будову грошової маси в обігу. Розрахуйте інтегральний коефіцієнт структурних відмінностей (за А. Салаї).

Література: основна [1–3; 7]; додаткова [8; 9].

Тема 4. Напрямки формування статистики страхової діяльності в Україні

Теоретичні питання

1. Які передумови виникнення страхування?
2. У чому полягає сутність ощадної функції страхування?
3. Як відбувається просування страхових продуктів на ринок.
4. За якими причинами договір страхування може бути визнаний недійсним?
5. Чим за своєю сутністю є перестраховання?
6. Який склад майна промислових підприємств, що підлягає страхуванню?
7. Що таке страхова рента, її призначення та сутність?
8. На підставі чого настає відповідальність страхувальника перед третіми особами?
9. Яка роль держави у страхуванні інвестицій в Україні?
10. Охарактеризуйте страхові сурогати на українському страховому ринку.

Практичні завдання

Завдання 1. Підприємство застрахувало своє майно терміном на один рік із відповідальністю за крадіжку зі зломом на суму 800 тис. грн. Ставка страхового тарифу – 0,3 % від страхової суми. За договором страхування передбачена умовна франшиза "вільно від 1 %", за якої надається знижка до тарифу 2 %. Фактичний збиток страхувальника – 12,5 тис. грн.

Визначте розмір страхового платежу та страхового відшкодування.

Завдання 2. Установіть найбільш вигідну систему відшкодування для страхування. Дійсна вартість застрахованого майна становить 25 тис. грн. Страхування здійснюється "в частині" – 80 %. У результаті страхового випадку встановлений розмір збитку 19 тис. грн. У договорі передбачена безумовна франшиза – 6 % до страхової оцінки.

Визначте страхове відшкодування за системою пропорційної відповідальності та системи першого ризику.

Завдання 3. Виконайте аналіз стану та рівня страхування в регіональному аспекті та виберіть найменш збитковий регіон за такими

показниками: коефіцієнтом збитку, тяжкості ризику та збитковості страхової суми. Вихідні дані наведені в табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Вихідні дані

Показник	Регіон А	Регіон Б
Кількість застрахованих об'єктів, од.	2 560	1 180
Страхова сума застрахованих об'єктів, грн	390 494	497 325
Число постраждалих об'єктів, од.	875	402
Страхова сума по всіх постраждалих об'єктах, грн	64 768	85 175
Страхові відшкодування, грн	33 870	34 541

Завдання 4. Розрахуйте коефіцієнт фінансової стійкості страхового фонду і виберіть найбільш фінансово стійку страхову компанію.

Страхова компанія № 1 має:

страхові платежі – 5 800 тис. грн;

залишок коштів у запасному фонді на кінець тарифного періоду – 49,0 тис. грн;

виплати страхового відшкодування – 4 700 тис. грн;

витрати на ведення справи – 520 тис. грн.

Страхова компанія № 2 має:

страхових платежів 4800 тис. грн;

залишок коштів у запасному фонді на кінець тарифного періоду – 44 тис. грн;

витрати на ведення справи – 535 тис. грн;

виплати страхового відшкодування – 2 300 тис. грн.

Критерієм вибору найбільш фінансово стійкою страхової компанії є коефіцієнт фінансової стійкості страхового фонду.

Завдання 5. Розрахуйте одноразову ставку за договором страхування людини на доживання.

Брутто-ставки різних вікових рівнів і відповідних термінів страхування людини обчислюються зі страхової суми 100 грн. Частка навантаження у структурі тарифу – 30 %. Розмір річного доходу – 0,4.

Варіанти розрахунків термінів страхування наведено в табл. 4.2.

Вихідні дані

Вік	Кількість років страхування			
	Варіанти			
	А	Б	В	Г
18	2	12	22	32
20	20	21	23	24
30	10	11	13	14
40	3	4	5	15
50	5	10	15	–

Завдання 6. У звітному році, порівняно з базовим, у страховій організації частка постраждалих об'єктів знизилася на 1,5 %, середня сума виплат страхового відшкодування і середня страхова сума застрахованих об'єктів збільшилася, відповідно, на 2,0 і 4,5 %. Зробіть розрахунок страхового відсотка.

Завдання 7. Страхувальник у віці 46 років уклав договір зі страхування життя терміном на 5 років. Згідно з договором страхування, страхова сума становить 3 млн грн. Користуючись таблицею комутаційних чисел (норма прибутковості в період дії договору 10 %), розрахуйте одноразовий внесок страхувальника, річну нетто- і брутто-ставку (рівень навантаження 9 %), а також розмір щомісячного внеску.

Завдання 8. Підприємство бажає укласти договір страхування підприємницького ризику, пов'язаного з імовірними претензіями споживачів через можливий випуск бракованих виробів на трьох технологічних лініях. Підприємство відвантажує вироби вагонними партіями, у кожній із яких 20 % виробів виготовлено на лінії № 1, 30 % – на лінії № 2, 50 % – на лінії № 3.

Імовірності випуску кондиційних виробів на лініях відповідно дорівнюють: № 1 – 99,5 %; № 2 – 99,5 %; № 3 – 99,4 %.

Визначте: імовірність того, що взятий випадковим чином із зазначеної партії виріб виявиться бракованим; страхову премію за договором, якщо страхова сума – 200 грош. од., навантаження у структурі тарифу – 40 %.

Завдання 9. За даними страхової статистики (табл. 4.3) визначити:
 імовірність страхового випадку;
 спустошливість (коефіцієнт кумуляції) одного страхового випадку;
 показник збитковості страхової суми.

Таблиця 4.3

Вихідні дані

Показники	Варіант	
	А	Б
Число застрахованих об'єктів, од.	415	697
Середня страхова сума, грош. од.	820	2 150
Число страхових випадків, од	23	71
Число постраждалих об'єктів, од.	103	128
Середня сума страхового відшкодування, грош. од.	498	910

Завдання 10. Страховик укладає договори страхування цивільної відповідальності (ЦВ) підприємств, що експлуатують небезпечні виробничі об'єкти (табл. 4.4).

Таблиця 4.4

Вихідні дані

Вид страхування	Страхування ЦВ підприємств		Страхування майна юридичних осіб		Страхування громадян від нещасних випадків	
	I	II	I	II	I	II
Імовірність страхового випадку, %	1,3	1,1	1,5	1,2	3,1	2,8
Середня страхова сума, грн	2 400	3 200	500	480	140	120
Середня страхова виплата, грн	1 500	1 800	380	355	56	42
Середній розкид відшкодувань, грн					30	25
Коефіцієнт гарантії безпеки, $\alpha(\gamma)$	1,645	1,3	1,3	1,645	1,3	1,645
Очікувана кількість договорів, шт.	40	30	100	1 500	5 000	6 000
Навантаження, %	30	30	28	30	30	25

Розрахуйте:

1) брутто-ставку (T_6);

2) частки тарифної ставки (T_6) для формування відповідних страхових фондів, якщо середнє співвідношення шкоди життю або здоров'ю громадян, майну юридичних осіб або фізичних осіб і збитку, завданого довкіллям оцінюється: 1: 3: 5.

За договором страхування під час настання страхового випадку страховик відшкодовує, крім прямого збитку, також і додаткові витрати, що містять:

а) витрати страхувальника з очищення забрудненої території та приведення її у стан, що відповідає встановленим нормативам;

б) витрати страхувальника, пов'язані з попередніми з'ясуванням причин і наслідків страхового випадку;

в) необхідні витрати страхувальника щодо порятунку життя і майна потерпілих третіх осіб, уживання заходів щодо зменшення збитків, завданих страховим випадком;

г) судові витрати та витрати страхувальника у справах про відшкодування шкоди, заподіяної страховим випадком, якщо ці витрати разом із сумою страхової виплати не перевищують установлений ліміт відповідальності страховика.

Розрахуйте частки тарифних ставок для формування відповідних страхових фондів з метою відшкодування додаткових витрат, якщо, за експертними оцінками, виплати страховика розподіляються відповідно до переліку за пунктом (а) – 10 %, за пунктом (б) – 4 %, за пунктом (в) – 5 %, за пунктом (г) – 3 %.

Література: основна [1–3; 7]; додаткова [8; 9].

Тема 5. Статистика ринку нерухомості

Теоретичні питання

1. Які основні завдання статистики нерухомості?
2. Якими показниками характеризують кон'юнктуру на ринку нерухомості?
3. Складіть структуру ціни на нерухомість.
4. Що розуміють під дохідною нерухомістю?
5. Який вид орендної ставки використовується у процесі оцінювання часткових прав орендодавця?

6. Розгляньте умови й обмеження застосування методу капіталізації доходів.

7. Які показники розраховують під час складання реконструйованого звіту про доходи?

8. Проаналізуйте економічний зміст показників "чистий операційний дохід" і "чистий дохід". Який з показників коректніше використовувати в методі прямої капіталізації.

9. Охарактеризуйте основні методи визначення коефіцієнта капіталізації: ураховуючи відшкодування капітальних витрат, метод пов'язаних інвестицій, метод аналізу ринкових аналогів.

10. Розгляньте особливості застосування техніки залишку для землі, будівлі, власності в цілому.

Практичні завдання

Завдання 1. Розрахуйте індекс доступності житла для молоді сім'ї з двох осіб, у якій обидва члени сім'ї працюють. Баланс доходів і витрат сім'ї наведено в табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Баланс доходів і витрат сім'ї

Назва статей	Сума, грн		
	1-й місяць	2-й місяць	3-й місяць
1	2	3	4
Доходи домогосподарств			
Оплата праці та всі види премій	42 000	42 000	42 000
Безоплатна допомога родичів	3 000	–	–
Відсотки за вкладами і цінними паперами	1 500	1 500	1 500
Разом доходи	46 500	43 500	43 500
Середньомісячний дохід	44 500,0		
Споживчі витрати домогосподарства			
Витрати на харчування вдома	7 400	6 310	8 470
Витрати на харчування поза домом (обіди під час обідніх перерв, відвідування ресторанів, кафе тощо)	2 640	3 540	4 880
Придбання господарських товарів	1 500	1 000	800
Витрати на оплату комунальних послуг, послуг зв'язку, Інтернет	3 500	3 500	3 500

Закінчення табл. 5.1

1	2	3	4
Придбання одягу, взуття	7 000	500	5 000
Оплата різних послуг (побутові послуги, хімчистка, перукарня, охорона, ведення домашнього господарства тощо)	450	1 200	50 024
Транспортні витрати	800	740	980
Витрати на медичне обслуговування	–	–	3 500
Витрати на лікарські препарати	–	500	1 700
Витрати на відпочинок, розваги	2 000	–	3 400
Разом витрати	25 290	17 290	32 730
Середньомісячні споживчі витрати	25 103,3		

Завдання 2. Нерухомість дає 50 000 грн чистого доходу. Передбачається, що до моменту продажу через 8 років її вартість збільшиться на 30 %. Ставка дисконтування для подібних об'єктів становить 13 %. Розрахуйте вартість нерухомості виходячи з припущення Інвуда (безризикова ставка становить 6 %).

Завдання 3. Відомо, що придбання об'єкта нерухомості фінансуються із залученням позикових коштів, у цьому коефіцієнт іпотечної заборгованості становить 45 %, іпотечна постійна – 11 %. Визначте значення загального коефіцієнта капіталізації, якщо власник вклав у придбання 810 000 грн власних коштів і очікує щорічний дохід на власний капітал не менше ніж 60 000 грн.

Завдання 4. У процесі обґрунтування найбільш ефективного використання земельної ділянки оцінювач зупинився на двох варіантах: будівництво офісного будинку корисною площею 500 кв. м і будівництво навчального центру, корисною площею 600 кв. м. Витрати з будівництва офісного будинку становить 15 млн грн, навчального центру – 13 млн грн. Передбачається, що вартість офісної будівлі буде зростати на 6 % на рік протягом п'ятирічного періоду володіння, а торговельного центру – на 3 % на рік. Очікувана норма доходу офісної будівлі та торговельного центру 15 % і 18 % відповідно. Визначте найбільш ефективне використання земельної ділянки, виходячи з таких прогнозів (табл. 5.2).

Прогноз чистого операційного доходу за варіантами

Показник	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік
Офісна будівля, тис. грн	450	455	465	472	477
Учбовий центр, тис. грн	300	310	316	320	325

Завдання 5. Визначити вартість об'єкта нерухомості на основі традиційної техніки та техніки Еллвуда за такими даними:

- отримано іпотечний кредит у розмірі 400 000 грн на 25 років під 12% річних з щомісячним погашенням;
- прогнозований річний чистий операційний дохід 65 000 грн;
- очікувана віддача на власний капітал – 15 %;
- ціна перепродажу через 10 років – 500 000 грн.

Завдання 6. На підставі даних об'єктах-аналогах (табл. 5.3) розрахуйте знос методом ринкової вибірки.

Розрахунок зносу методом ринкової вибірки

Показник	Об'єкт 1	Об'єкт 2	Об'єкт 3
Скоригована ціна продажу порівнюваних об'єктів, тис. грн	600	700	660
Вартість ділянки землі, тис. грн	100	120	120
Поточна відновна вартість будівлі, тис. грн	650	710	670
Ринкова ціна будівлі, тис. грн			
Накопичений знос, тис. грн			
Знос у відсотках від відновної вартості			
Середній відсоток зносу			

Завдання 7. Як порівнювана угода обраний продаж аналога за 150 000 тис. грн, причому 50 000 тис. грн сплачені відразу, а під решту 100 000 тис. грн продавець надав іпотечний кредит на 20 років під 10 % річних на умовах щомісячного погашення, тоді як ринкова норма відсотка

становить 12 %. Чому дорівнює вартість об'єкта, урахувавши умови фінансування?

Завдання 8. Як порівнюваний об'єкт нерухомості обраний недодавно проданий об'єкт за 1 200 000 грн. Варіант фінансового розрахунку між покупцем і продавцем передбачає оформлення іпотечного кредиту на суму 600 000 грн на 8 років при ставці 10 % на умовах щомісячного погашення. Визначити величину коригування на умови фінансування.

Завдання 9. В оціненій будівлі елементом усунютого функціонального зносу можна вважати відсутність каміна, витрати на встановлення якого, що дорівнює 85 тис. грн, перебиваються збільшенням прибутковості та ринкової вартості нерухомості. Визначте величину даного виду зносу, якщо поточна відновна вартість його встановлення під час будівництва будівлі становить 35 тис. грн.

Завдання 10. Будівля, що оцінюється має велику площу допоміжних приміщень, ніж це потрібно згідно з сучасними нормами. Відновлювальна вартість будівлі визначена в 13 млн грн, а будівлі, що мають нормальні розміри допоміжних приміщень, в 10 млн грн. Фізичний знос визначено в 40 %. Додаткові витрати на опалення, освітлення, прибирання та поточний ремонт будинку, що оцінюється складають 63 тис. грн на рік. Визначте величину невіправного функціонального зносу, якщо коефіцієнт капіталізації для будівель такого типу складає 10 %.

Література: основна [1–3; 5]; додаткова [8; 9].

Тема 6. Основні завдання і визначення статистики туризму як джерела грошових надходжень до бюджету держави

Теоретичні питання

1. Аналіз світових тенденцій розвитку туризму.
2. Економічна дія туризму.
3. Стан і перспективи українського туристського ринку у структурі світового ринку.
4. Проблеми розвитку української індустрії туризму.
5. Історія розвитку комп'ютерних систем бронювання.
6. Можливості комп'ютерних систем бронювання.

7. Програмні системи бронювання.
8. Системи бронювання, використовувані на українському ринку.
9. Характеристики комп'ютерних програм бронювання (на прикладі *FIDELIO HOTEL MANAGEMENT SYSTEM*).
10. Технологія роботи з системою *FIDELIO FRONT OFFICE*.
11. Підвищення ефективності комп'ютерних систем бронювання
12. Перспективи розвитку комп'ютерних систем в індустрії гостинності (бронювання по Internet)
13. Проблеми експлуатації комп'ютерних систем бронювання та Internet.
14. Застосування зарубіжного (світового досвід) впровадження комп'ютерних систем бронювання на прикладі України.

Практичні завдання

Завдання 1. Оператор планує тур до Буковелю на три дні. До того ж планована відпускна ціна туру – 2 100 грн, витрати з туру, у даному разі проживання та харчування в готелі – 1 050 грн, вартість оренди автобуса – 15 000 грн. Яку кількість людей необхідно набрати для того, щоб тур відбувся без збитків?

Завдання 2. Ураховуючи умови завдання 1, оператор упевнений у тому, що зуміє забезпечити 20 осіб в автобусі. Визначте відпускну ціну, виходячи з постійних і змінних витрат у цьому разі.

Завдання 3. Оператор формує власний тижневий чартерний рейс до Болгарії. Вартість чартеру, сплаченого оператором – \$ 21 000, місткість повітряного судна – 155 осіб. Для забезпечення "наземного обслуговування" своїх туристів оператор попередньо викупив 100 місць жорстким блоком у місцевого хотельєра за середньою ціною \$ 7 на добу, у цьому разі розмір елотменту за жорстким блоком, віднесений на що заїзд планується, становить – \$ 4900. Розселення залишилися 55 осіб (155 – максимальна завантаження лайнера) плануються у тому ж готелі на умовах елотменту за м'яким блоком місць за ціною – \$ 11 з людини на добу. Визначте точку нульової рентабельності авіарейсу, якщо пропозиції конкурентів на ринку на ідентичний тур оцінюють в \$ 260).

Завдання 4. Оператор планує організувати чартерний рейс до Тунісу, вартість чартерного перевезення, заявленої авіакомпанією, – \$ 29 000.

Умови роботи оператора з хотельери-елотмент за м'яким блоком місць (необмежену кількість місць) із середньою вартістю наземного обслуговування \$ 130 з особи. Мінімальні ринкові можливості туропера-тора об'єктивно оцінені в 106 осіб (за максимального завантаження лай-нера в 155 осіб). Визначити відпускну ціну туру і розмір прибутку туропера-тора у разі перевищення ним мінімально допустимого завантаження судна на 12 %.

Завдання 5. Туристичний оператор планує організувати літній чар-терний ланцюжок (з регулярністю у 10 днів) до Мар-маріса (Туреччина). Для цього на весняній туристичній виставці в Києві ним був укладений договір на комитмент-умови роботи з трьома готелями Мармаріса на загальне кількість 160 ліжок, за яким вартість доби проживання склала \$ 11 з людини. Авіакомпанія надає для здійснення перельотів Ту-154, максимальна комерційна завантаження якого 160 осіб, вартість кожного шаттл-чартерного польоту – \$ 27 000. Оператор розрахував 57 норму прибутку не менш ніж 35 %. Визначте відпускну ціну ураховуючи необ-хідність комісійної винагороди агентам у розмірі 10 %.

Література: основна [3–5; 7]; додаткова [8; 9].

Рекомендована література

Основна

1. Горбилева З. М. Экономика туризма : учеб.-практ. пособ. / З. М. Горбилева. – Мн. : БГЭУ, 2007. – 167 с.
2. Герасименко С. С. Статистика : підручник / С. С.Герасименко. – К. : КНЕУ, 2000. – 320 с.
3. Єріна А. М. Економічна статистика / А. М.Єріна. – К. : ТОВ "УВПК ЕксОб", 2002. – 232 с.
4. Кравченко Л. І. Економічна статистика : навч. посіб. / Л. І. Кравченко. – Львів : "Новий Світ – 2000", 2004. – 364 с.
5. Моторин Р. М. Система національних рахунків : навч. посіб. / Р. М. Моторин. – К. : КНЕУ, 2001. – 336 с.
6. Уманець Т. В. Статистика : навч. посіб. / Т. В. Уманець. – К. : Вікар, 2003. – 624 с.
7. Сплетугов Ю. О. Страхование : учеб. пособ. / Ю. О. Сплетугов, Е. Ф. Дюжиков. – М. : ИНФРА-М, 2009. – 312 с.

Додаткова

8. Гусаров В. М. Статистика : учеб. пособ. для вузов / В. М. Гусаров. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 464 с.
9. Шихов О. К. Страхование : учеб. пособ. для вузов / О. К. Шихов. – М. : Юнити, 2004. – 431с.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Завдання до самостійної роботи
з навчальної дисципліни
"СТАТИСТИКА ДЛЯ МЕНЕДЖЕРІВ"
для студентів спеціальності
8.03050601 "Прикладна статистика"
денної форми навчання

Укладач **Гриневич Людмила Володимирівна**

Відповідальний за випуск *Раєвська О. В.*

Редактор *Доценко О. Г.*

Коректор *Міхно В. В.*

План 2015 р. Поз. № 94.

Підп. до друку 24.11.2015 р. Формат 60 x 90 1/16. Папір офсетний. Друк цифровий.

Ум. друк. арк. 2,25. Обл.-вид. арк. 2,81. Тираж 50 пр. Зам. № 215.

Видавець і виготівник – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Леніна, 9-А

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.